

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **PRO CIVITAS, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Astrová č. 2/A, zastúpenej advokátskou kanceláriou verita, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Karpatská č. 18, proti povinnej **Z. Š.**, bývajúcej v K., **o vymoženie 2 217,75 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice – okolie pod sp. zn. 17 Er 2752/2011, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. marca 2012 sp. zn. 13 CoE 341/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor požiadal exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov – ďalej len „Exekučný poriadok“) na základe rozhodcovského rozsudku zo 17. mája 2011 sp. zn. ISB0410073 Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s., so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta č. 7 (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Okresný súd Košice – okolie uznesením z 27. októbra 2011 č.k. 17 Er 2752/2011-15 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. V odôvodnení uviedol, že po preskúmaní obchodných podmienok spoločnosti Poštová banka a.s. (právna predchodkyňa oprávnenej), dospel k záveru, že tieto obsahujú podmienky

spôsobujúce značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Takouto podmienkou je rozhodcovská doložka, podľa ktorej sa zmluvné strany dohodli, že v prípade nedosiahnutia dohody pri riešení akýchkoľvek sporov, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere, klient prijíma návrh banky na riešenie vzájomných sporov pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti Rozhodcovská arbitrážna a mediačná, a.s. a miestom rozhodcovského konania je Bratislava. Súd prvého stupňa mal za to, že z takto formulovanej rozhodcovskej doložky je spotrebiteľovi odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak oprávnená podá žalobu na rozhodcovský súd. Musí sa podrobiť konaniu vzdialenostne neprijateľnému a pred subjektom, ktorý si oprávnená už predformulovala v zmluve. Spotrebiteľ si túto doložku osobitne nevyjednal a nemal na výber, vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Takto formulovaná doložka spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka vopred vzdal práva na účinnú procesnú obranu. Rozhodcovskú doložku považoval okresný súd za neprijateľnú s prihliadnutím aj na Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, keďže núti spotrebiteľa podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Prieči sa dobrým mravom a výkon práv a povinností odporuje dobrým mravom. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Košiciach uznesením z 29. marca 2012 sp. zn. 13 CoE 341/2011 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Konštatoval, že v bode 10.2. Všeobecných obchodných podmienok, v ktorom je uvedená rozhodcovská doložka, je tiež uvedené, že rozhodcovský súd sa bude riadiť podľa jeho vnútorných predpisov, a to Štatútom a Rokovacím poriadkom, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania. Tieto predpisy však povinnej neboli známe v čase, kedy uzatvárala zmluvu o úvere, a povinná nebola poučená o možnosti podať na všeobecnom súde žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Odvolací súd mal za to, že aj keby spor rozhodoval súd zriadený podľa vyššie uvedenej právnej úpravy, tak znenie rozhodcovskej doložky v žiadnom prípade nemožno považovať za splnenie povinnosti banky, ako právneho predchodcu oprávnenej, ponúknuť povinnej riešenie sporov v rozhodcovskom konaní tak, aby povinná, ako spotrebiteľ, mala možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh a ani za poučenie o dôsledkoch uzavretia rozhodcovskej doložky. Na základe takéhoto posúdenia rozhodcovskej doložky

odvolací súd mal za to, že táto nie je individuálne vyjednaná, ale je uvedená iba vo Všeobecných obchodných podmienkach. Povinná mala možnosť zmluvu s týmito podmienkami prijať alebo ju odmietnuť. Mal za to, že u spotrebiteľských zmlúv takýto spôsob dojednávania rozhodcovskej doložky, je dojednaním, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, dôsledkom čoho je podľa § 39 Občianskeho zákonníka jeho absolútna neplatnosť. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu i uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. a/, d/, e/, f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Poukázala na ustanovenie § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 o bankách, v zmysle ktorého bola právna predchodkyňa oprávnenej povinná ako banka ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Ďalej poukázala na to, že je neprijateľné, aby súd poprel prípustnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku, pretože nebol podaný návrh na začatie konania o jeho zrušenie, hoci podľa zákona bol potrebný a taktiež boli splnené všetky podmienky pre právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku. Exekučný súd podľa názoru dovolateľky nie je oprávnený skúmať materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku, rozhodcovské konanie, ani zmluvu na základe ktorej bol vydaný. Vo veci je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci „res iudicata“. Ďalej poukázala na to, že ak by si exekučný súd uzurpoval právomoc v rámci exekučného konania vstupovať do už ukončeného nachádzacieho konania, prestala by mať zmysel úprava možnosti domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku. Exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku, ale práve a len ako tzv. exekučný súd. Konaním súdu jej bolo odňaté právo domáhať sa svojho práva na uspokojenie svojej pohľadávky v exekučnom konaní, pretože súd vyslovil bez zákonného dôvodu právoplatné a vykonateľné rozhodnutie vydané v súlade so zákonom za nevykonateľné. Dovolateľka ďalej tvrdila, že konanie súdu je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej sa súd dopustil tým, že jej neumožnil podať kvalifikované odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu v dôsledku nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia a odvolací súd sa nezaoberal odvolacími dôvodmi oprávnenej, ktoré

v podanom odvolaní uviedla. Poznamenala, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky vzhľadom na právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovoláním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo, preto prípustnosť jej dovolania z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým námietkam oprávnenej, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jej dovolania podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých tá istá oprávnená vystupovala v procesnom postavení dovolateľky. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia z 28. marca 2013 sp. zn. 2 Cdo 221/2012, 30. apríla 2013 sp. zn. 2 Cdo 313/2012, 24. mája 2013 sp. zn. 2 Cdo 233/2012, 24. mája 2013 sp. zn. 2 Cdo 170/2012, 24. mája 2013 sp. zn. 2 ECdo 35/2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. S prihliadnutím na požiadavku procesnej ekonomiky preto najvyšší súd na odôvodnenia týchto rozhodnutí v podrobnostiach poukazuje s tým, že sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že :

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O.s.p.) je daná iba, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Prekážku rozsúdenej veci (§ 237 písm. d/ O.s.p.) pre exekučné konanie netvorí rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, lebo rozhodcovské konanie nemá charakter exekučného konania.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. dopadá len na tie prípady, v ktorých súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebol podaný žiadny návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu (oprávnená ale podala návrh na vykonanie exekúcie).

Ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa oprávnenej neodopiera právo na výkon rozhodnutia.

Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor so spotrebiteľom prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012).

V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody rozhodnutia. Rovnako odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil (aj s poukazom na obsah a dôvodnosť odvolania oprávnenej). Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Námetka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí súdov oboch stupňov teda nie je dôvodná.

K týmto záverom dospel najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka – z dôvodov

vysvetlených už súdmi nižších stupňov – je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to nie je vykonateľný exekučný titul.

K námietke dovolateľky, že právna predchodkyňa oprávnenej v danom prípade len plnila zákonnú povinnosť, dovolací súd uvádza, že v zmysle § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z.z.“) banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona (osobitným zákonom sa tu v zmysle poznámky pod čiarou 88k rozumie zákon č. 244/2002 Z.z. (ako celok) a tiež § 67 ods. 1 zákona č. 510/2002 Z.z. o platobnom styku a o doplnení a zmene niektorých zákonov – ďalej len „zákon č. 510/2002 Z.z.“). Poznámka pod čiarou nemá síce normatívny charakter, slúži ale na spresnenie výkladu zákona (viď R 109/2011). Dovolací súd preto pri výklade ustanovenia § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. vzal na zreteľ právne predpisy, na ktoré sa pri tomto ustanovení pod čiarou odkazuje. Zohľadnil, že zákon č. 244/2002 Z.z. je právny predpis, ktorý obsahuje ustanovenia všeobecnej povahy charakterizujúce každé rozhodcovské konanie, zloženie a činnosť všetkých rozhodcovských súdov, štandardný priebeh rozhodcovského konania, náležitosti rozhodcovského rozhodnutia, ako aj všeobecné predpoklady jeho zrušenia, uznania a výkonu. Prihliadol tiež na to, že ustanovenie § 67 ods. 1 zákona č. 510/2002 Z.z. má podstatne konkrétnejšiu povahu, zohľadňujúcu individuálne postavenie banky a okolnosti prípadu, v ktorom dodávateľom je banka a v jej spotrebiteľskom spore s klientom ide o plnenie z bankového obchodu. Podľa tohto ustanovenia sú banky a pobočky zahraničných bánk povinné spoločne alebo prostredníctvom svojho záujmového združenia zriadiť stály rozhodcovský súd podľa osobitného zákona so sídlom v Bratislave; štatútom tohto stáleho rozhodcovského súdu sa môžu zriadiť aj jeho pobočky. Podľa § 67 ods. 2 zákona č. 510/2002 Z.z. stály rozhodcovský súd podľa odseku 1 je príslušný rozhodovať predovšetkým spory z platobného styku, ktoré vznikli medzi a/ vykonávacími inštitúciami a ich klientmi pri vykonávaní prevodov, b/ vydavateľmi elektronických platobných prostriedkov a oprávnenými držiteľmi elektronických platobných prostriedkov pri vydávaní a používaní elektronických platobných prostriedkov. Citované zákonné ustanovenia mali viesť právnu predchodkyňu oprávnenej (Poštovú banku, a.s.) k tomu, aby klientovi

(povinnej) ponúkla neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné spory zo zmluvy o úvere budú rozhodované: a/ v rozhodcovskom konaní, b/ pred stálym rozhodcovským súdom, c/ zriadeným bankami spoločne alebo prostredníctvom ich záujmového združenia. V preskúmvanej veci spis nenasvedčuje tomu, že právna predchodkyňa oprávnenej takto postupovala – nevyplýva z neho, že by sa rozhodcovská doložka, ktorá bola v danom prípade uzavretá, týkala rozhodcovského konania pred takým rozhodcovským súdom, ktorý vykazuje vyššie uvedené znaky (viď a/ až c/). Predmetné zmluvné dojednanie sa podľa všetkého netýka stáleho rozhodcovského súdu zriadeného bankami alebo ich záujmovým združením, ale iného stáleho rozhodcovského súdu, ktorý bol ustanovený odlišným subjektom. Námietku oprávnenej, že jej právna predchodkyňa len plnila svoju zákonnú povinnosť, plnenie ktorej nemohlo viesť k neprijateľnej podmienke v spotrebiteľskej zmluve, preto dovolací súd považoval v danom prípade za nenáležitú.

K námietke oprávnenej, že slovenský preklad čl. 3 ods. 3 bod 1. písm. q/ Smernice nie je správny, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že až do nadobudnutia účinnosti nariadenia Rady č. 216/2013 zo 7. marca 2013 o elektronickom uverejňovaní Úradného vestníka Európskej únie je právne záväznou jeho písomná podoba, ktorej vyhotovenia v slovenskom jazyku zabezpečuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 3 zákona č. 416/2004 Z.z. o úradnom vestníku Európskej únie).

V súvislosti s námietkou dovolateľky, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1

O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd nepriznal povinnej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová